

مسائل و مشکلات

بعد از ظهر روز چهارشنبه سیزدهم دیماه سال جاری ، سیزگرد مخصوص « استادان و پدران و مادران » با حضور خانم دکتر آصفه آصفی مدیر عامل انجمن ملی اولیاء و مربیان ایران و نیز با شرکت چند تن از استادان دانشگاه ، دانشسرای عالی و مادران و پدران در تالار انجمن تشکیل گردید .

مشکلات اولیای دانشجویان

در این جلسه ابتدا ، آقای دکتر محمد علی طوسی استاد دانشگاه ضمن اشاره به نتایج مفید سیزگرد و بحث و گفتگو پیرامون مشکلات و اشکالات موجود ، بین بزرگترها و جوانان ، اینطور اداسه داد: تا آنجاکه معلوم و محسوس است همانطورکه بسیاری از اولیا در زمینه تحصیلات فرزندان خویش نظریاتی دارند ، جوانان و بخصوص دانشجویان نیز متقابلا حرفها و عقایدی دارند و نظر به اینکه اطلاع صحیح از منطبق و گفته‌های طرفین برای شناخت نوع گرفتاریها و مشکلات کنونی خانواده ضروری است ، انجمن ملی اولیا و مربیان ایران با تشکیل جلسات متعدد و بخصوص سیزگردهائی ، سعی کرده است دوگروه اولیا (پدران و مادران) ، و فرزندان

برای بدست آوردن استقلال مالی جوانان
میل دارند ضمن تحصیل کار هم بکنند

شرکت کنندگان

شرکت کنندگان در میز گرد استادان با پدران و مادران ، با رعایت حروف تهجی عبارتند از :

آقای جواد روستائی آقای عزت‌اله بهاری
خانم سابی رجالی استادیار دانشگاه آقای دکتر
داود رجالی (استاد دانشگاه) خانم عفت زنجانی -
آقای دکتر محمدعلی طوسی (استاد دانشگاه)
آقای دکتر محمد مقدم (استاد ممتاز و بازنشته
دانشگاه تهران) خانم مهری موسویان آقای دکتر
ابراهیم هاشمی (استاد دانشگاه)

يك مادر می گوید : دختر دانشگاهی من ، در ایام تعطیلات نمیداند چکار کند ؟

بنظر استاد دانشگاه : جوانان بادیافت واحد درسی باید اوقات فراغت را پر کنند؟

نواده با فرزندان دانشجو

قرار گرفتن او فراوان تر است و طبیعاً این نکات برای او مشکلاتی بوجود میآورد که هم برای اولیا وهم برای مریبان مطرح است - از اینرو چه خوبست با یکدیگر در این زمینه ها صحبت کنیم ومشکلات ناشی از وضع خاص خانواده ها و ارتباط آنها با دروس کفونی و عقاید افراد را بشکافیم .

آقای دکتر ابراهیم هاشمی : از جلساتی که چندی قبل در انجمن ملی اولیاء و مریبان ایران با شرکت دختران و پسران دانش آسوز و دانشجو تشکیل شد ، میتوان دریافت که وضع آموزشی ومسائلی که بین خانواده ها وفرزندان وجود دارد ، بطور کلی نظام دانشجویی و نظام خانوادگی را دچار تغییر و تحولاتی نموده است و از این نظر ، پیشنهاد میکنم ، جلسه امروز با اظهار نظر یکی از پدران یا مادران حاضر در جلسه شروع شود .

گرفتاری جوانان

خانم زنجانی: البته بعنوان یک مادر از تشکیل چنین جلسه ای خوشحالم و از انجمن ملی اولیاء و مریبان تشکر میکنم و اما وقتی صحبت از مشکلات است به جرأت باید بگویم که دخترم ظرف چهارسال

را روبرو هم قرار دهد بهمین جهت امروز ، چندتن از استادان دانشگاه ، محققین و روان شناسان گردهم آمده اند تا با پدران و مادرانی که هریک ، حداقل یک فرزند آنها در سطح دانشگاه دارند ، گفت و شنود نمایند .

بتصورم امروز ، باید بررسی ما از چند جنبه شروع شود . ولی نتایجی که از تدریس و بررسی در بخش علوم تربیتی مدرسه عالی پارس بدست آورده ام اینست که دانشجویان عموماً نسبت به گذشته جوان تر شده اند ، به این تعبیر جوانان در حال حاضر ، باسنین کمتر وارد دانشگاهها میشوند و این جوان بودن برای آغاز تحصیل « تفاوتی » با گذشته ها بوجود آورده است که یکی از آنها که جزو مهمترین مورد نیز تلقی میگردد ، موضوع اداره امور دانشجویی است که طبیعاً عاطفه واحساس نقش حساس تر از گذشته پیدا کرده است باین تعبیر که دانشجویی که هنوز تجربیات نداشته و به کمال عقلی نیز نرسیده ، و نتیجتاً از بسیاری از حوادث داخل و خارج بی اطلاع است هم از مسائل برداشت خاصی میکند و هم احتمال تحت تأثیر

تحصیل در دانشگاه ، نه خواسته‌هایش را بمن گفته و نه با من درد دل کرده است ، در حالیکه دخترم مشکلاتی دارد ولی بطوریکه شنیده‌ام ، آنها را با دوستش مطرح میکند .

من اهل خراسان هستم ، راستش وقتی می‌خواستم بتهران پیام تنها نگرانی‌ام برای دخترم از محیط خاص پایتخت و دوستان نابا ب بود - البته خوشحالم که تصورم باطل بود زیرا دخترم دوست خوبی نصیبش شده است ، بنظر من بیکاری ایام تعطیلات تابستان ، محدود بودن دانشگاهها که طبعاً جوانان را از انتخاب رشته مورد علاقه‌اش محروم مینماید و نیز مردد ماندن جوانان در رفتن یا نرفتن به خارج از کشور برای ادامه تحصیلات و این قبیل مطالب را از جمله مشکلات عمومی جوانان در سطح دانشجو میدانیم .

آقای دکتر طوسی صحبت خانم زنجانی نکات تازه‌ای را مطرح نمود بیکاری جوانان در ایام تعطیلات تابستان تابدان حد نناخته نشده بود که امروز شنیدم ، زیرا تاحال فکر میکردم ، محصلین یا دانشجویان موفق در ایام تعطیل ، جزوات را میسوزانند و شادی میکنند در حالیکه معلوم میشود تابستان بجای خود و برای خانواده‌های دارای فرزند مسالهای است .

آقای جواد روستائی بجه‌های من در سنین بلوغ حالات ناراحت‌کننده‌ای پیدا کردند ، با اینکه خودم نیز فرهنگی هستم معدالک نتوانستم بفهمم که علت چیست آیا اقتضای سن آنهاست یا اثرات رفیق بدو نامطلوب و از این نظر همیشه در این فکرم که چه باید کرد تا فرزندانم در اجتماع ونیز برای آینده‌شان راه صحیح را انتخاب کنند و پیش بروند .
آقای دکتر محمد مقدم بیکاری نوجوانان در تابستان در شرایط کنونی جاسعه ما تاحدی برطرف شده است ولی موضوع انتخاب رشته تحصیلی ،

یک مشکل عمومی و مربوط به همه کشورهاست و امکان انجام خواسته‌های جوانان داوطلب تحصیلات عالیه برای رشته مورد علاقه‌شان مشکلی است که همه جا وجود دارد و بنظر من این مشکل بصورت ایده‌آل فعلا راه‌حلی ندارد و اما یکی از راه‌حلهائی که برای پرکردن اوقات تعطیلات جوانان بنظم میرسد ، گرفتن واحدهای درسی است .

بیکاری نوجوانان

خانم مولویان من اینطور تشخیص داده‌ام که فرزندان ما در درجه اول علاقه به استقلال سادی دارند ، و بهمین جهت دنبال کار میروند ولی چون نمیابند از این نظر مأیوس میشوند نکته دیگر همان بیکاری نوجوانان است ، البته دانشجویان سایل دارند در کنار تحصیل و مطالعه برای ایجاد درآمد کاری هم انجام دهند "

آقای دکتر طوسی البته این حقیقتی است که برخلاف گذشته دانشجوی امروز حتی در طبقات متمکن هم دنبال درآوردن و یک استقلال سالی است و اما حتی در کشورهای دیگرهم استقلال سالی مورد نظر جوانان با استقلال عمل همراه است و اما در اینجا یک مورد دیگر مطرح میشود و آن ارزشها و کمال مطلوب جوانهاست که با بزرگترها تفاوت دارد زیرا جوانان بدنبال سست کردن نقاط اتکاء هستند و اصولا سایل دارند دنبال آن چیزهائی بروند که خود میخواهند .

استقلال طلبی جوانان

آقای دکتر هاشمی استقلال خواهی جوانان طبیعی است و همانطور که میدانیم استقلال در جوامع اروپائی خیلی تشویق میشود بطوریکه از سنین ۱۴ ، ۱۵ سالگی اولیا به فرزندانشان پیشنهاد استقلال میکنند و اما در جاسعه پدر سالاری ماهر نوع استقلالی که از سوی جوانان ما پیشنهادشود ، یک نوع عصیان تلقی میگردد ، بنابراین استقلال

را میتوان یک نوع ارزش مثبت تلقی کرد و اگر جز این باشد حداقل من بعنوان یک استاد تعجب میکنم - یکی از اولیا در جلسه امروز آقای روستائی گفت فرزند دانشجوی من کارهایی میکند که در مجموع ناراحت و نگرانم ساخته است .

البته این پدر ، حق دارد زیرا برخورد با جوانان با انتهای مختلف ، جهان بینی جوانان را تغییر داده است ، و یا خانم زنجانی اظهار داشت قبل از آمدن بتهران ، از معاشرت دخترش بادوستان نایاب نگران بود ، در حالیکه جوانان در سیزگردی که اخیراً در انجمن ملی اولیا و سریان تشکیل دادند ، بصراحت گفتند برخلاف طرز تفکر پدران و مادران جوانان بدنبال معاشرت هستند و حتی آنها را ضروری و بهتر بگویم جوانان معاشرت دختران و پسران را با یکدیگر کاملاً حق مسلم خود میدانند - مسأله دیگر پرکردن اوقات فراغت و تعطیلات جوانان است البته آقای دکتر مقدم در این مورد ، نظریاتی ارائه دادند ، ولی باید دید واقعاً چطور میتوان این خلاء را پر کرد .

پر کردن اوقات فراغت

آقای دکتر مقدم: حالا برای من این مثال پیش آمده که پیرس از نظر جنبه های اجتماعی کار اولیا مایلند ، بچه صورت اوقات تعطیل فرزندانشان پر شود ؟

خانم زنجانی: تفریحات سالم ، ورزشهای تابستانی ، فراگرفتن زبان و از این قبیل . مثلاً دختر من علاقه شدیدی به فراگرفتن زبان دارد .

آقای دکتر طوسی: مثلاً تفریحات سالم یک صفت « سالم » بدنبال دارد ، ولی سالی که دانشجوی استعمال میکنند با آنچه من و اسال من استعمال میکنیم بدون شک تفاوت دارد و ما باید این مطلب را از زبان جوانان بشنویم ، بنا براین منم ، بنا براین منم تفریحات سالم را تجویز میکنم ولی اول باید

خانم دکتر آصفی- از خلال صحبت ها ، کلمه استقلال و آزادی جوانان شنیده میشود ، بنده میخواستم بدانم اولیا از آزادی چه استنباط و برداشتی دارند و جوانان در این مورد چه نظری دارند ؟

براساس تدریس و تماسی که با دانشجوی دارم ، اینطور درک کرده ام که فی المثل برخی از دانشجویان حتی سرکلاس هم میخواهند آزاد باشند ، ولی آیا این آزادی پسندیده ای است ؟

بنا براین باید کلمه « آزادی » را توجیه کرد تا

تمام نکات روشن و حل شود .

و اما در این تشریح و توجیه ، یک مطلب وجود دارد که یا جوانان باید اولیا و مربیان را قانع کنند و یا برعکس .

آقای دکتر طوسی - شاید از صحبتها بتوانیم بتوانیم چنین نتیجه بگیریم که نوجوانان را باید در داخل « خانواده » برای زندگی بعدی آماده ساخت و اگر امکان داشته باشد ، زودتر آنها را استقلال داد - نظر آقای روستائی ، در واقع بیان حقیقت تلخی است ، ایشان میخواهد بگوید که حتی مؤسسات عالی ما ، جوانان را برای دنیای فردا و زندگی در محیط غیر درس و جامعه آماده نمیکنند ، آقای دکتر هاشمی - بنظر من آقای روستائی اینطور عقیده دارد که تشکیلات تعلیماتی فقط به آموزش توجه دارد و از پرورش غافل مانده است بنده بنام یک استاد سپرسم ما چطور میتوانیم فی المثل با ۱۴ واحد درسی ، نسبت به مسائل بعد تحصیل دانشجو هم مطالعه و مذاکره نمائیم ؟ ولی آزادی بعقیده من درست مثل شنا کردن بچه است ، همانطور که بجای زور اجبار ، شنا کردن را بتدریج به افراد میآسوزند تا جایی که او با لیاقت خودش میتواند شنا کند ، آزادی هم همین مفهوم را دارد و نوجوانان ما تاحدی میتوانند از آزادی استفاده کنند که لیاقت آنرا دارند .

نفوذ اولیا بر فرزندان

آقای دکتر رجالی - تجربه ای که دارم اینست که نفوذی که اولیا در ایام کوچکی فرزندان دارند ، در موقع دانشگاه رفتن بچه شان ندارند - به عبارت دیگر ، بچه در سنین پائین پدرش را بعنوان فردی بالاتر و با تجربه تر از خود میداند ، در حالیکه همان فرزند وقتی بدانشگاه میرود ، چون در رشته ای تحصیل میکند که تخصصی است و اکثراً پدران فاقد تحصیلات لازم هستند از این نظر

افکار پدر و پسر از هم فاصله میگیرد و این موضوع در تمام کشورها وجود دارد و خاص کشور ما نیست . بهمین جهت دانشجو در دانشگاه آندرک که از دوستان هم سن و سالش تقلید میکند ، از استادان راهنما و یا راهنمایان تعلیماتی و تربیتی الهام نمیگیرد .

و اما در مورد آزادی ، بنظر من جوانان آزادی زمانی را می پسندند ، ولی بسیاری از این آزادیها مثل سینه رفتن و یا رقصیدن پسران با دختران در محیط دانشگاه برای جوانان حل میشود و مورد استقبال همه قرار میگیرد - بنا براین دانشگاهها با استفاده از آزادیخواهی زمانی ، نوجوانان میتوانند برنامه های تعلیماتی و محیط سالم را انجام دهند و برنامه های تفریحات سالم در واقع میتواند تصویری از آزادی مورد نظر جوانان باشد .

آقای بهاری - من تصور نمیکنم ، یک برنامه اجتماعی بتواند همه جوانان را ارضاء کند زیرا افکار و عقاید و نیز رویه خانواده ها با یکدیگر متفاوت و گاهی مغایر است مثلاً دانشجویی را دیدم که سر کلاس چرت میزد ، تحقیق کردم ، معلوم شد ، شب قبل تمام مدت در عبادت و ریاضت واقعی و مذهبی بوده است در حالیکه جوانی دیگر ، از بی خوابی ته دانهان و رقص سر کلاس خوابش برده بود .

آقای دکتر طوسی : آقای دکتر رجالی به ضعف نسبی حاکمیت پدران به فرزندان در دوران تحصیل در دانشگاه اشاره کرد ، شاید مراد تسلطهای ذهنی عقلی ، پولی ، جسمی و انواع دیگر است که اولیا ، قبل از رفتن فرزند به دانشگاه دارند ولی وقتی جوان بدانشگاه رفت ، آن تسلطها را از دست میدهند . گاهی از اوقات برتری های سنتی خانواده ها ، ازین میروند و تفاوت معیارها و ارزشها پیدا میشود ، ولی مساله جدی دیگر جدائی دانشجو از اولیاست در کشورهای دیگر چون دانشجو به کوی دانشجویان

است ولی اگر دنباله روی و تقلید اینکار را کرده خطر دارد، عین بجه ای که بدون شناخت پول به بازار رفته باشد آقای دکتر مقدم - اگر اولیا با بچه شان با سطنق روبرو شوند ، نتیجه بهتری میگیرند تا تحمیه عقیده و برای اینکار اولیا باید فرزندانشان را کمی آزادتر بگذارند. آقای دکتر طوسی - آنچه از گفت و شنود امروز میتوانیم نتیجه بگیریم اینست که

۱ - با اینکه دانشجویان ایام فراغتشان زیاد است ولی مشغولیات مطلوب ندارند و از این بابت خلاء وجود دارد .

۲ - نوجوانان و جوانان برای تحقق اشتغال و خودشان تظاهر میکنند تا خودشان را از زیر قیود زندگی آزاد کنند .

۳ - موضوع دیگر آزادی است - ولی باید یادمان باشد که اسلحه شناخت را باید بدست فرزندان داد و آنوقت معیارها و ارزشها را نیز روشن کرد.

۴ - برنامه ها و اقدامات لازم باید سهم پرورشی دانشگاهی را افزایش داد .

میرود ، از این نظر از تأثیر اولیا خود محروم میماند ، کما اینکه در کشور ما نیز وقتی فرزندانمان برای تحصیل به شهرستان دیگر میروند نظارت مستمر پدر و مادر از بین میرود در حالیکه وقتی فرزند ما است این نظارت شدیدتر است ، ولی در هر دو صورت تغییر عقیده افراد دانشجوی بسیار مشکل است.

آقای دکتر اسکویی - فکر میکنم ، همه آزادی منظم را میپسندند ، در حالیکه دانشجویان ما اغلب آزادی بی بند و بار را میخواهند، البته دانشجوی سال اول تاحدی تابع پدر و مادر است و از سال دوم اولیای خودش را قبول ندارد و تابع نوسانات فکری دوستان دانشجوی میشود .

ولی من اعتقاد دارم ، دانشگاه میتواند روی دانشجوی اثر بگذارد البته من هم قبول دارم که وقتی جوان جوان بدانشگاه میرود ، دوران شکل گرفتن تربیتی سپری شده است ولی دانشگاه میتواند محیط پرورشی خوبی برای او فراهم کند و در مقایسه مؤسسات عالی ملی یا دولتی ، در عمل می بینیم که دانشگاهها و مؤسسات دولتی چون با مسائل مادیات چندان ارتباطی ندارند ، میتواند محیط مناسب پرورشی باشد ، بشرط آنکه هدفهای پرورشی بطور غیر مستقیم و در خلال برنامه های دیگر باشد .

خانم دکتر آصفی - تأثیر محیط بر افراد را کاملاً قبول دارم ، زیرا مشاهدات روزانه بخوبی نشان میدهد که دختری که با چادر به دانشگاه میرود ، ظرف چند ماه « مینی ژوپ » میپوشد و این دلیلی ندارد جز سهل انگاریها و اثرات دوستان

آقای دکتر هاشمی - این جلسه و نظیر آن برای گفت و شنود و ارائه طریق در چنین مسائلی است زیرا دگرگونی روحی و فکری جوانان اسری طبیعی است ، در عین حال اگر بعقیده من فردی عالمأ عامداً چادر بسر میکرده و حالا هم عالمأ عامداً برداشته نگرانی ندارد ، زیرا سلیقه و تشخیص فردی